

APLICATIU

GUIA DOCENT

PAISATGE I TERRITORI
(GRAU ARQUEOLOGIA)

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	PAISATGE I TERRITORI
Codi	100736
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	1ER SEMESTRE
Horari	(link a la pàgina web del centre o titulació)
Lloc on s'imparteix	Facultat o Escola (l'aula apareixerà als horaris)
Llengües	CATALÀ

Professor/a de contacte

Nom professor/a	ORIOL OLESTI
Departament	CIÈNCIES DE L'ANTIGUITAT
Universitat/Institució	UAB
Despatx	B7-153
Telèfon (*)	935811286
e-mail	Oriol.Olesti@uab.cat
Horari d'atenció	

2. Equip docent

Nom professor/a	ERMENGOL GASSIOT I ORIOL OLESTI
Departament	Prehistòria i CC. de l'Antiguitat
Universitat/Institució	UAB
Despatx	B9- 109 i B7-153
Telèfon (*)	935814336 i 935811286
e-mail	Ermengol.Gassiot@uab.cat
Horari de tutories	

(Afegiu tants camps com sigui necessari)

(*) camps optatius

3.- Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

No hi ha prerequisits especials, més enllà d'haver cursat les assignatures de primer i segon del Grau d'Arqueologia, imprescindibles per comprendre la projecció territorial i social d'aquests coneixements.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Aquesta assignatura analitzarà la projecció sobre el territori dels diversos fets culturals i processos històrics desenvolupats a l'àrea del Mediterrani durant la Prehistòria i l'Antiguitat. El paisatge, entès com el resultat del procés històric de transformació del territori i els seus recursos per part de les diverses comunitats humanes, serà l'objecte d'estudi principal, en especial la seva vessant de paisatge social, és a dir, la seva vessant més històrica.

Objectius

En acabar el curs l'alumne ha de demostrar

1. Haver assolit els continguts expressats en el temari i identificar qualsevol dels seus punts en el context que li correspon.
2. Ser capaç d'analitzar, processar i interpretar qualsevol mena de material addicional (textos, mapes, fotos aèrees, taules, gràfics) d'acord amb els continguts del temari i situar-lo en el marc corresponent.
3. Demostrar haver fet unes lectures mínimes exigides (llibres i/o capítols especialment indicats i/o articles recomanats).
4. Saber identificar i distingir les diverses formes d'ocupació i explotació del territori desenvolupades per les diverses societats prehistòriques i històriques treballades en el temari.
5. Haver assolit un coneixement integral i global de la matèria mitjançant l'articulació i la relació existent entre els diferents punts en què es divideix el temari.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència CE3. Contextualitzar els processos històrics i avaluar

críticament les fonts i els models teòrics

Resultats d'aprenentatge

CE3.1. Relacionar les claus de les etapes històriques, en particular les referents a la Prehistòria i la Història Antiga.
CE3.2. Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models teòrics.

Competència

CE4. Dominar i identificar la Història nacional pròpia i l'estructura diacrònica general del passat

Resultats d'aprenentatge

CE4.1 Contextualitzar els processos històrics més rellevants de l'entorn en el que vivim
CE4.2 Analitzar críticament les societats de l'entorn històric immediat.
CE4.3 Relacionar els fenòmens actuals amb els processos històrics

Competència

CT2. (CT: competències transversals)

Resultats d'aprenentatge

CT4. Reconèixer i posar en pràctica les següents habilitats pel treball en equip: compromís amb aquest, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar solucions de problemes

CT5. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinar.

Competència

CG3. (CGU: competències generals UAB, si no estan incloses a les CT)

- Desenvolupar un pensament i raonament crític, i saber comunicar-lo de manera efectiva.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Respectar la diversitat i pluralitat d'idees.

6.- Continguts de l'assignatura

TEMARI FONAMENTAL

- 1- Paisatge i Territori: Introducció metodològica i bibliogràfica.
- 2- Tècniques i recursos per a l'estudi del Paisatge prehistòric i antic.
- 3- Paisatge i Territori a la Prehistòria. Introducció General.
- 4- Paisatge i Territori a l'Antiguitat. Introducció General.
- 5- Les societats de l'Edat del Ferro. El paisatge sense model. oppida i territori. Formes de poblament.
- 6- Producció i explotació del territori (ramaderia, agricultura, sitges). Sistemes defensius. Estats polítics? Fonts i arqueologia.
- 7- Territori Grec.
 - Origen de la polis. Sinecisme i arqueologia. Paisatge sagrat.
 - Món rural a Grècia. Poblament i agricultura.
 - La colonització Grega. Models territorials. Ciutats i cadastres.
- 8- Territori Romà
 - Origen de Roma. El territori original i el primer creixement.
 - L'expansió romana Itàlia. Guerres i territori.
 - L'expansió pel Mediterrani. Roma i els altres models. La colonització de Pompeu, Cèsar i August.
 - Colònies i vies. Les vies romanes.

- Colonies i vies. La centuriació.
- Els agrimensors. La ciutat romana ideal. Terres, i formes d'organització.
- 9- Formes d'explotació del territori. agricultura. Agrònoms llatins. Saltus Buruntianus.
- Les villae.
- Paisatges agrícoles. Poblament i arqueologia rural.
- Paisatges productius. Amfores i homes.
- Paisatges miners.
- Els territoris limítrofs. Fronteres polítiques i fronteres ecològiques.
- 10- La transformació del model alt-imperial. crisi de les ciutats, auge del camp. S. III. Colonatge i colons.
- 11- el paisatge d'època tardana. S. IV. Colons i serfs. Lleis de Constantí.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

(metodologia docent)

- Assistència a classes teòriques dirigides pel professor /a.
- Assistència a sessions de seminaris i pràctiques dirigides pel professor/a.
- Visites a territoris d'estudi, museus i jaciments.
- Lectura comprensiva de textos i interpretació de cartografies, gràfics, taules i documents arqueològics.
- Realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics.
- Estudi personal.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Classes teòriques	30	-Relacionar les claus de les etapes
-------------------	----	-------------------------------------

		històriques del període Antic. - Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models d'interpretació dels fenòmens històrics.
Pràctiques de camp dirigides.	8	- Relacionar els mètodes i tècniques de la investigació arqueològica sobre el paisatge amb l'explicació històrica.

Supervisades

Pràctiques d'aula i Seminaris	7	- Relacionar les claus de les etapes històriques del període Antic. - Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models d'interpretació dels fenòmens històrics. - Relacionar els mètodes i tècniques de la investigació arqueològica sobre el paisatge amb l'explicació històrica. - Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinar

Autònomes

Comentaris de Text i de Mapes	30	- Relacionar les claus de les etapes històriques del període Antic. - Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models d'interpretació dels fenòmens històrics i territorials. - Relacionar els mètodes i tècniques de la investigació arqueològica sobre el paisatge amb l'explicació històrica.
-------------------------------	----	--

		-Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinar
Estudi dels materials del curs	45	- Relacionar les claus de les etapes històriques del període Antic. - Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models d'interpretació dels fenòmens històrics - Relacionar els mètodes i tècniques de la investigació arqueològica sobre el paisatge amb l'explicació històrica. -Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinar

8.- Avaluació

(Indicar el tipus d'evidències d'aprenentatge que l'estudiant haurà de lliurar, el seu pes en la qualificació final, els criteris d'avaluació, la definició de "no presentat", el procediment de revisió de les proves, el tractament d'eventuals casos particulars, etc.)

40% Examen. Aquest examen es realitzarà amb l'ajuda de tots els materials que l'estudiant vulgui portar (apunts, articles, etc.).

40% Ressenyes i treballs escrits.

10% Seminaris.

10% Participació, assistència i progressió.

Es reavaluaran les activitats d'avaluació entregades en els terminis establerts pel professor/a de l'assignatura; en cap cas es podrà presentar un exercici per primera vegada durant el període de reavaluació.

La participació, assistència i progressió no es reavaluen.

Es considerarà un alumne com a "no presentat" si ha lliurat menys del 60% de les evidències avaluables del total de l'assignatura.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Examen	1'5 h.	
Treballs escrits. Comentaris de Textes i mapes	30 h.	
Participació als Seminaris	3 h.	

9- Bibliografia i enllaços web

Bibliografia comentada: És molt convenient que els estudiants utilitzin la bibliografia com un instrument a l'abast per assolir un coneixement global dels continguts i ser capaços de plantejar i desenvolupar qualsevol tema o apartat d'ampliació.

ARIÑO, E., GURT, J.M., PALET, J.M., *El pasado presente. Arqueología de los paisajes en la Hispania Romana*, Barcelona 2003.

CLAVEL-LÉVÊQUE, M. (Ed.), 2000, *Atlas Historique des Cadastres d'Europe I*, Bruselas.

CLAVEL-LÉVÊQUE, M., OREJAS, A., (Ed.), 2002, *Atlas Historique des Cadastres d'Europe II*, Luxemburg.

CHOUQUER, G.-FAVORY, F. , 1991, *Les paysages de l'antiquité. Terres et cadastres de l'Occident romain*, París.

CHOUQUER, G.-FAVORY, F. , 2001, *L'arpentage romain*, Ed. Errance, Paris.

FAIRCLOUGH, G., MOLLER, P.G., 2008, *Landscape as Heritage. The management and protection of Landscape in Europe*, Action Cost A27. Berna.

LOPEZ, P., 1994, *La economía política de los romanos. La ciudad romana ideal. El territorio*. Santiago de Compostela.

ÑACO, T., OLESTI, O., PRIETO, A., (eds.), 2000, *Anàlisis paleoambientals i estudi del territori*, Barcelona.

OREJAS, A. MATTINGLY, D., CLAVEL-LÉVÊQUE, M., (2009), *From present to past through landscape*, Action Cost A27. Madrid.

Articles introductoris.

Almudena Orejas Saco del Valle, (1991), Arqueología del paisaje: historia, problemas y perspectivas Archivo español de arqueología, ISSN 0066-6742, Vol. 64, Nº 163-164, 1991, pags. 191-230.

(1995) Arqueología del paisaje: de la reflexión a la planificación, Archivo español de arqueología, ISSN 0066-6742, Vol. 68, Nº 171-172, 1995, pags. 215-224

(1998) El estudio del paisaje: visiones desde la arqueología, Arqueología espacial, ISSN 1136-8195, Nº 19-20, 1998, pags. 9-20

(2006), Arqueología de los paisajes agrarios e historia rural. Arqueología espacial, ISSN 1136-8195, N° 26, 2006 (Ejemplar dedicado a: Arqueología espacial: espacios agrarios), pags. 7-19.

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRESENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRESENTATGE
Bloc 1. Introducció	Comentaris de Textos i mapes	Treball a casa		
Bloc 2. Prehistòria	Comentaris de Textos i mapes	Treball a casa		
Bloc 3. Antiguitat	Comentaris de Textos i mapes	Treball a casa		

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRESENTATGE
	Bloc 1. Introducció	Campus Virtual		
	Bloc 2. Prehistòria	Campus Virtual		
	Bloc 3. Antiguitat	Campus Virtual		